

Uredništvo: Ljubljana, Kopitarjeva 4. Telefon 4001-4004.
Mesečna naročnina 50 lit., za in-
ozemstvo 60 lit. — Okl. rač. Ljub.
ljana 10.650 za naročnino in 10.250
za inozemstvo. Izključno sodelovanje
in oglaševanje iz tujine in inozemstva:
GPI & A. Milano.
Reklame se vračajo.

SLOVENE

MAJ 1944

16

TOREK

Weiterhin erbitterte Kämpfe in Süditalien

Feind verlor 50 Panzer allein südlich Cassino - Geringe Kampftätigkeit an der Ostfront - Starker Kampfverband griff Bristol an

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 15. Mai. — Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:
Am unteren Dnjestr wurden mehrere von Panzern unterstützte örtliche Angriffe der Sowjets abgewiesen.
An der übrigen Ostfront nur geringe Kampftätigkeit zwischen Karpathen und oberem Dnjestr sowie südlich der Beresina.
Deutsche Schnellboote versenkten bei einem nächtlichen Vorstoß im Finnenbucht bei der Insel Lavassari einen sowjetischen Bewacher.
An der süditalienischen Front setzte der Feind auch gestern seine mit größtem Menschen- und Materialeinsatz geführten Angriffe fort. Nach erbitterten Kämpfen, bei denen der Gegner allein südlich Cassino 50 Panzer verlor, setzten sich unsere Truppen im südlichsten Frontabschnitt wenige Kilometer nach Westen auf eine vorbereitete Riegelstellung ab.
Der Oberbefehlshaber Albert Bruckner in einer Fallschirmpanzerjäger-Kompanie

Z južnoitalijanskega bojišča

Berlin, 15. maja. 13. maja so Britanci in Amerikanci nadaljevali na vsej širini bojišča od Gaetsega zaliva pa tja do Cassina s svojimi s topništvom, oklepniki in bombniki močno podprtimi napadi.
Na odseku pri Minturnu so se njihovi napadi izjalovili, vdore pa so Nemci takoj očistili. Severnoamerikanci so imeli zelo visoke izgube. Pri poskusu sovražnika, da bi s pomočjo morskimi letadlerji napadom jugozapadno od San Andrea, so se razvili težki boji, ki še trajajo. Zlasti visoke krvave izgube je imel sovražnik pri Casellfortu, kjer narašča silovitost bojev in kjer so nemške čete zajele nek krajevni vdor. Severno od Cassina izvedeni napadi poljskih oddelkov so se krvavo zrušili. Pri Cassinu sta napadla dva britanska

Nov pritisk na nemške zaveznike

Berlin, 15. maja. Diplomatski dopisnik DNB-ja Siegfried Horn piše: Anglija, Združene države in Sovjetska zveza so v petek pozvale Madžarsko, Romunijo, Bolgarijo in Finsko, naj takoj prekinjejo svoje stike z Nemčijo, ker bodo sicer morale nositi posledice. Tozadevna skupna izjava je po Reuterjevem poročilu ostro sestavljena. Bila je istocasno objavljena v Londonu, Washingtonu in Moskvi. Reuter pravi, da predstavlja višek vrste svaril, ki jih je državni tajnik Hull v zadnjem času naslovljal raznim državam. Prizadevanja nasprotnikov, da bi z grožnjami izločili nemške zaveznike iz obrambnega bojišča na vzhodu ter s tem iz vojne, so znana. Pokazala pa niso zaželjenega uspeha. Vkljub temu pa skušajo sovražniki, ker jim vkljub vsem vojaškim naporom ni uspelo, in kot izjavljajo v Berlinu, tudi ne bo nikdar uspelo uničiti Nemčije in njenih zaveznikov, sedaj z novim, masivnim in propagandističnim, a popolnoma jasnim trikom, da bi Nemčijo ločili od njenih zaveznikov ter tako oslabili njen vojaški položaj. Anglija, Združene države in Sovjetska zveza priporočajo v svoji izjavi nemškim zaveznikom, naj s svojim izstopom iz vojne pomagajo k zmagi zaveznikov, ali pa prevzamejo posledice za upiranje temu pozivu.
Ves ta poziv hoče le praktično pospešiti zmago boljševizma, ker spadajo vse imenovane države v pas, ki si ga je Moskva pridržala kot izključno vplivno področje. To potrjujejo zlasti tudi podrobnosti o ukrepih za zasedbo osvojenih ozemelj s četami generala Eisenhowerja, ki jih je objavil Reuter. Eisenhower je ustvaril takozvano or-

Prizori z veličastne nedeljske protikomunistične manifestacije v Borovnici

Ehrenzäste auf der Tribüne. — Gastm. gostje na tribuni.

Nadaljnji ogorčeni boji v južni Italiji

Samo južno od Cassina je izgubil sovražnik 50 oklepnikov Majhni boji na vzhodnem bojišču - Močan oddelek bojnih letal napadel Bristol

Führerjev glavni stan, 15. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:
Ob spodnjem Dnjestru smo zavrnili več s tanki podprti krajevni sovjetski napadi.
Na ostalem vzhodnem bojišču je prišlo le do manjših spopadov med Karpati in zgornjim Dnjestrom in južno od Berevine.
Nemški hitri čolni so pri nočnem sunku v Finskem zalivu potopili pri otoku Lavassari neko sovjetsko stražno ladjo.
Na južnoitalijanskem bojišču je sovražnik tudi večeraj nadaljeval s svojimi napadi, ki jih vrši z veliko uporabo ljudi in gradiva. Po srditih bojih, pri katerih je izgubil nasprotnik samo južno od Cassina 50 oklepnikov, so se naše čete na južnem odseku bojišča odmaknile za nekaj km proti zapadu na že pripravljene zaporne položaje.
Višji deseterik Albert Bruckner iz neke čete padalskih oklepniških lovcev je v 24 urah uničil 6 sovražnikovih oklepnikov.
Italijanski hitri čolni so na morju pred Anzijem potopili neko sovražno korveto.

Grozna najdba v bosanskih gozdovih

PK. 15. maja. Dopis vojne poročevalca Andreja Albrehta. Po silovitih borbah so muslimanski oddelki z zanosnim napadom vrgli tolovaje z važnih višin v severovzhodni Bosni. Sovražnik, ki je bil težko poražen, se je skušal rešiti v nedostopno in divje razorojeno gorje Majevica. Vasi, iz katerih se je dolgo časa oskrboval, so sedaj kot izumrle vse prebivalstvo med 15 in 50 leti je odpeljal s seboj.
V eni izmed teh zapuščenih vasi se je nastanil muslimanski bataljon. Gazil je po globokem blatu in močvirju, preko potokov in rek, vedno znova si je moral izvojevati svojo določeno pot. Sedaj je noč in bataljon uživa zasluženi nočni počitek. Noč je mirna, le angleška letala krožijo nekeje nad višinami. Iščejo egeji, ki gori v obliki arpa in klavira, da bi svojim močno ogroženim zaveznikom prinesla pomoč v najmanj tvegani obliki: namreč s tem, da jim mečejo lahko pobotno orožje, strelivo, uniforme, perilo in sanitetni material. Številni britanski piloti, ki prihajajo pomoči, pa ne jemljejo svojega naročila preveč resno. Blagoslov gre čisto tako na tla, da ne pade v roke konaj čakajočim tolpam, temveč da pristane že za nemškimi četami. To pač lahko razumemo, saj končno tudi ni v interesu angleških letalcev, da bi pomoči in v meglji opravljal nevarne polete nad zahodnimi balkanskimi gorami le zato, da bi pomagali boljševizmu.
Morda je bosanski lovec, ki je v tej noči etal na straži ob robu vasi, imel podobne misli. Bil je nad ostrim in globokim ozemljem, gore so padale v globino, spodaj pa je tekel potok. Naenkrat je prisluhnil, saj je že v tretjič slisal nek čuden šum. Kazalo je, da prihaja od daleč, a vendar je izvir iz neke zarasle globeli le nekaj metrov pod njim. Tam je v presledkih pokašljeval človek. Lovec je šel v dolino, gledal okrog potoka, preiskal pobočje — o kakem človeku ne duha ne aluha. Komaj pa je zopet prišel nazaj na svoje staro mesto, je ponovno zaslišal etari šum. Poklical je svoje tovariše ter z njimi v jutranji zori ves odesk temeljito preiskal. Nič sumljivega ni bilo videti, dokler se ni končno eden izmed njih, ki je skočil preko previsa, naenkrat vdrl v zemljo in se do prsi pogreznil. Tedaj je naenkrat postal pod zemljo vse živo. Druga za drugo so se senčne postavbe težavo priče vleči skozi to odprtino, ki je predstavljala vhod v neko zaščiten podzemsko jamo — uporniško bivališče. Bila je pokrita z desko in nato še zasipana z zemljo. Najprej sta se pri-

Die Manifestanten während der Ansprache des Oberleutnants Kociper. — Zborovalci med govorom por. Kocipra.

Močan oddelek težkih nemških bojnih letal je v prvih jutranjih urah 15. maja izvršil strasten napad na Bristol.

Komodor neke letalske jate, polkovnik Walter Osau, ki ga je bil Führer za 117 letalskih zmag nad britansko-severnoameriškimi nasprotniki odlikoval s hrastovim listom z meči k viteškemu križu železnega križa, je v letalskem boju junaško padel. Z njim izgubila letalstvo enega svojih najboljših lovskih letalcev in krdelnih poveljnikov.

Velike izgube tolovajev

Po prihodu nemških ojačenj so tolovaji zbežali. Otok je bil v kratkem času očiščen.
Belgrad, 13. maja. Komunistične tolpe na zapadnem Balkanu so v enem samem dnevu izgubile preko 400 mrtvih ter 150 ujetnikov in prebežnikov. Zlasti visoke izgube so imele v srednji Bosni, kjer jih oddelki vojske SS hudo preganjajo.
Zagreb, 10. in 11. maja so imele komunistične tolpe na področju vse Hrvatske visoke izgube, ki so znašale preko 1000 mrtvih in nekaj sto ranjenih. Zaprteno je bilo 11 težkih strojnica, tri lahke strojnice, 4 metali min, ter mnogo ostalega vojaškega gradiva. Južno od Bjelovara so izgubili tolovaji 400 mrtvih. Ozemlje severozapadno od Karlova pa do slovenske meje je očiščeno tolovajev, enako kot v Liki blizu Korenice, kjer so izgubili tolovaji nekaj sto mrtvih. Napredovanje redarskih čet v vzhodni Bosni se načrtno nadaljuje. Izkrcevalni poskus na otoku Solti se je ponesrečil.

K vojnemu položaju

Berlin, 15. maja. Dejstvo, da se je v nemškem vojnem poročilu prvič pojavila beseda »invazija«, tolmačijo v berlinskih vojaških krogih kot dokaz za to, da sedaj nemško vojaško vodstvo resno predvideva skorajšen pričetek vdora. Priprave za vdorni poskus, ki so se pričele z napadi angloameriškega letalstva na prometne cilje, letališča in ostale za vdorne nastope važne točke, so se pričele 1. maja. Čeprav so v Berlinu v splošnem mnenja, da bo vdor v glavnem naperjen proti zahodni obali kontinenta, pa vendar posvečajo isto pozornost tudi vsem ostalim evropskim obalam. Iz vojaških krogov smo izvedeli, da nemško vrhovno poveljstvo v načelu izključuje, da bi ga mogli vdorni nastopi kje presenetiti, ker se vrše njegove priprave ali pa tekoči protikuropi praktično povsod tam, kjer bi bil vdor sploh možen.

Enotna srbska narodna fronta

Beograd, 13. maja. Enotna srbska narodna fronta je postala danes dejstvo, piše prosvetni minister Veibor Jonić v tedniku »Srbski narod«. Ako bomo ohranili to enotnost, pravi minister, je naša bodočnost zagotovljena, ter žrtve, ki jih je prispeval naš narod, niso bile zaman.

Istanbul. »Jeni Sabah« opozarja, da bi bilo treba dne 30. aprila odpovedati nemško-turško pogodbo. Ker se to ni zgodilo, se je podaljšala za eno leto.

skladišča. Vse to, kar so poneli angleški letalci daleč naokrog vrgli na tla, leži sedaj zbrano v teh jamah. Vojaki so našli nekaj sto parov čevljev, uniform, cele skladišnice cenjenih rdečih srajc, nekaj sanitetnega materiala ter zdravniških pripomočkov in vreče z angleškim prepečenjem. Od daleč so prevažali semkaj bolnike, od tla so organizirali oskrbo, tu so prezimovali ter izpopolnjevali svoje brigade s prisilnimi mobiliziranci.
Vsebinska teh skladišč pa je bila določena le za one, ki so bili še sposobni za boj. Vse ostale so pustili, da so propadli v umazanosti in v blatu ter da so segnili pri živem telesu. Zanje niso uporabljali ne povojev, ne zdravil. Dobili so le najslabše zdravilce, to pa kljub temu, da so bili med umirajočimi tudi nek brigadni in štirje bataljonski poveljniki.
Ko so bosanski bataljoni napadli, so tolovaji prenesli svoje neozdravljive bolnike v podzemne jame. V vsako izmed njih so vtaknili dve deklici, ki sta imeli tufus, kot strežnici. Dali so jim nekaj živil ter jim končno rekli, da jim ne sme nihče zapustiti, ker je zunaj straža, ki bo takoj streljala, ako ne bodo popolnoma mirni. Da so brigade odšle ter jih prepustile svoji usodi, kljub temu, da so nekoč zanje krvaveli, to so jim seveda razložili. Teh 400 ljudi je za Stalina že odslužilo, sedaj so le še čakali, kako bi se jih iznebili. Predstavljali so težko breme ter so ovirali brigade pri njihovem gibanju.
Ta grozotna najdba v severnih bosanskih gozdovih je nov dokaz za krvavo prakso boljševizma. In to so le ljudje, ki so ostali v zemlji, ker Stalinovi biriči niso vedeli, kaj naj z njimi počno. Stotine drugih pa, ki so vedeli za grozno usodo, ki čaka ranjene in bolnike v taboriščih tolovajske vojske, so se z zadnjimi silami vlekle naprej. Nje čaka nekeje daleč v globeli bosanskih gorah nič manj strašen konec. Odkritje pa nam priča tudi o eplo-nem zdravstvenem stanju gozdne vojske in ogromnih človeških potratah sovjetskega »maršala«, ki kot začasni zaveznik deluje zaenkrat tudi v angleškem interesu. Toda desetletja, ki kažejo njegovo krvavo sled, ki so ostali na poti in ki bedno propadajo, ker pad morajo umreti, ako ne morejo več naprej, pa obtožujejo tudi Anglijo.

Veliko protikomunistično zborovanje v Borovnici

Vse prebivalstvo se je strnilo okrog junaške domobranske posadke v fronto proti komunizmu

Borovnica, 14. maja.

Med slovenskimi kraji, katere so v zadnjih letih hoteli komunistični olarji za vsako ceno »osvoboditi«, spada gotovo na prvo mesto Borovnica. To važno postojanko so tolovajske skupine hoteli na vsak način dobiti v svoje roke. Zato so se stalno vanjo začenjali, jo napadali, strahovali mirno prebivalstvo, pobijali nedolžne ljudi in požigali njihove domačije. Toda sleherni njihov napad je junaška borovniška posadka prejšnje protikomunistične vaske straže in sedanjih domobrancev pod poveljstvom mladega, odločnega in neustrašnega stolnika g. Kolmana odbila ter prizadejala komunistom nešteto porazov. Medsebojno tovarštvo in vera v lepšo bodočnost naroda, je tamonjši domobransko posadko tako tesno medsebojno povezala, da se odločni protikomunistični borci tudi v najusodnejšem trenutku po 8. septembru lanskega leta, niso marali raziti ter so sklenili, da bodo trdno vztrajali na vseh svojih položajih in se borili proti komunistom še dalje, pa četudi do zadnjega moža in za ceno lastnih življenj. Poznejši dogodki so dali tem neustrašenim fantom najboljšo potrdilo, da so bili na edino pravilni poti ter so narod branili pred največjo nevarnostjo, v kateri se je radi badoljevskega izdajstva znašel. Tako je posadka tedanje borovniške protikomunistične vaske straže, postala prav za prav jedro poznejše domobranske vojske, ker je pod svoje okrilje sprejela tudi vse ostale okoliške enice vaskih straž, ki so se morale umakniti pred nadmočnim sovražnikom Borovniški fantje so borbo proti komunistom še pojačali ter se danes Borovničani lahko zahvalijo samo njim, da imajo še neoporušene in nepoškodovane domačije. Tega se večina borovniškega ljudstva tudi zaveda ter je to svojo zahvalo izrekla svojemu domobranecem, posebno pa njihovem poveljniku stolniku Kolmanu na današnjem mogotem protikomunističnem zborovanju.

Za zborovanje se je Borovnica sama lepo pripravila. Po vsem trgu so bili postavljeni številni visoki mlaji, ki so se vrstili od mesta dalje po trgu. Zborovalni oder je bil postavljen poleg domobranske vojašnice pred kapelico Matere božje. Oder je bil ves v zelenju, v ozadju je bila pripeta velika slovenska zastava, ob straneh pa je poleg nemške zastave vihrala tudi naša.

Ze prve jutranje ure so kazale, da bo udeležba na protikomunističnem zborovanju zelo velika. Z jutranjim ljubljanskim vlakom je prišlo več gostov tudi iz Ljubljane. Tudi domobranska godba, ki je priredila ob sedmih obhod po Borovnici.

Na trgu pred kapelico so se pričele razvrščati domače in okoliške domobranske enice. Neustrašeni protikomunistični borci so brhka borovniška dekleta pripeljala slovenske šopke s trakovi. Točno ob devetih je pričela v kapelici Matere božje služba božja, ki jo je opravil višji vojaški kurat g. dr. Ignacij Lenček. Na zbrane domobrancelje je imel tudi primeren nagovor. Med službo božjo je igrala domobranska godba.

Po končani domobranski maši, so se domobranske enice pričele pripravljati za sprejem gostov in za slovesen mimohod. Pod borovniškim mostom so se najprej razvrstila dekleta v narodnih nošah, za njimi šolska mladina z zastavicami, nato so pa bile razporejene domobranske enice z godbo na čelu. Proti enajsti uri se je pripeljal zastopnik g. predsednika, okrajni glavar g. dr. Maršič.

Visokega gosta sta sprejela stol. g. Kolman kot krajevni poveljnik in stolnik g. Stamenkovič kot poveljnik bataljona. Zupan Fran Kovačič je došlim gostom spregovoril v pozdrav nekaj besedi. Prav tako je pozdravila zastopnika g. predsednika majhna deklica v narodni noši ter mu izročila velik šopek nageljnove. Pri sprejemu je bil navzoč tudi g. župnik Ciril Jerina. Zastopnik g. predsednika je nato v spremstvu stolnika g. Kolmana in Stamenkoviča obšel vse domobranske enice, katere je potem pozdravil z domobranskim pozdravom: Domobranci, zdravo! Iz vseh domobranskih grl se je po trgu zazril krepak odpozdrav: »Bog daj!«

Okrajni glavar g. dr. Maršič je zatem stopil na častni oder, kjer so se potem zbrali tudi vsi ostali gostje. Pred odrom je pa nato prišel slovesen mimohod domobranskih enic. Na čelu sprevoda je bil domobranski oddelek na konjih, sledila je domobranska godba, ki se je nato izločila iz sprevoda ter se razvrstila nasproti častnemu odru. Ob zvokih paradne koračnice so nato strumno koralaki najprej udarna domobranska četa, tej je sledil

Slovenska ura v tržaškem radiju

Trst, 14. maja.

V nedeljo so Slovenci v Trstu v kulturni uri ob 15.20 pripravili lep spored. Za uvod nas je pozdravil harmonikar s slovensko narodno pesmijo, nato je zapel član narodnega gledališča Langus Lajovec pesem »Zavzela je rožac«. Predvsem pa je bila ura namenjena zanimivemu in lepemu predavanju univ. profesorja dr. Franceta Steleta »O starbarstvu v Primorju«. Predavatelj je popeljal poslušalce od znanih stavbnih umetnosti v Benetkah in Poreču do preprostih cerkvič v Istri, omenil zanimive oltarje in prižnice v primorskih cerkvah in zaključil z zgodovinskim razvojem Trsta. Skirjančeva klavirska skladba »Pastorale« in »Vizija«, ki jo je zapel g. Langus, sta prav tako kot Lajovecova klavirska skladba »Sanjarija« prirodnost zaključile slovensko kulturno uru. Ta nedeljska ura, ki pripada Slovincem na Primorskem prijetno razvedrilo in pouk, je povedo navdušeno pozdravljena.

oddelek nemške vojske, zatem so bili uvrščeni v sprevodu zopet domači domobranci, za njimi sta koralaki domobranski četi iz Rovt in St. Jošta, tem je sledil oddelek domobranske baterije. Mimohod pa je zaključil domobranski kolesarski vod. Domobranci so želi za svoj strumni nastop viharje odobravanja in priznanja.

Na govorniški oder je nato stopil g. Jože Drinovec ter je začel protikomunistično zborovanje. Najprej je pozdravil zastopnika g. predsednika okrajnega glavarja g. dr. Maršiča, poveljnika bojne skupine podpolkovnika Lehmana, krajevne nemškega poveljnika domobranskega stolnika g. Fortunona, vse ostale domobranske častnike, župane sosednih občin ter ostale goste. Besedo je nato podal glavnemu govorniku predsedniku delavske protikomunistične akcije gospodu Francetu Žužku.

Govor Franceta Žužka:

»Izrujmo komunizem iz svojega naroda«

Slovenci živimo na tako usodnem življenjskem prostoru, da gredo preko nas nujno vsi veliki dogodki, ki ustvarjajo evropsko zgodovino. Vedno smo bili, smo in bomo posredovalnica blaga in tvarnih dobrin ter kulturnih tokov med vzhodom in zahodom, med severom in jugom. In zato je za naš narod še bolj kakor za druge narode tako silno važno, da znamo razlikovati pravo misel od napačne. Zakaj, če se naš mali narod odloči za napačno pogubno idejo, si je s tem lahko zapisal svojo smrtno obsodbo in zato smo dolžni, da v silnih idejnih bojih, ki pretresajo Evropo in ves svet, z vsemi silami iščemo in brezpogojno najdemo pravo, odrešilno pot.

Iz teh dejstev izhaja tudi miroljubnost slovenskega naroda. On ne želi tuje zemlje, brani pa svojo in boče na svoji mirni živeti. Zakaj Slovenec je pretežno poljedelski in delavski narod, zato mu ni za vojaška osvajanja, za zatiranje drugih narodov, čeprav je — kot dokazuje zgodovina in današnji čas — dober vojak, obenem kritičen, a usmiljen in blag ter nekrvoloč. To zločinstvo, ki danes divja po Sloveniji, ni kri slovenske krvi, marveč je uvoz nezasišane židovsko-azijske propagande, ki je tudi med našim narodom vzbudila krivoloke, ki so zagrešili zločine in gorje ljudstvu, kakor jih je podobne nakazal v Apokalipsi samo še apoktol Janez.

Saj že slovenske vojaške pesmi nekaj edinstvenega: miroljubne in polne ljubezni do očeta, matere, sestra, bratov in do ljubice žalostne.

Če se danes zamislimo samo v to vašo lepo Borovnico, ki tvori vrata v Ljubljano: kako je kmet lahko v miru živel, vnovčeval svoje prideleke, kako se je delavec lahko posvečal delu v obrti in tovarni, koliko je bilo kruba za vse, ki so hoteli delati in ekonojno ter pošteno živeti!

Uničeni delovni stanovi

Danes pa je kmet uničen, boe, raztrgan, brez soli, brez kvasa, brez šibice in petroleja, izropan tako, da mora stradati sam ter jesti neelan in nazajeljen močnik. Po poljih in senožitih ležijo bombe in granate, mine in vaskovratne patrone, ljudstvo je v stalnem križnem boju med komunističnimi tolpmi in vojaškimi enicami, v stalni smrtni nevarnosti. Vse je potegneno v vrtnice državljanske vojne: staro in mlado, moške in žene. — Industrija je razbita, delavstvo ob zaslužek iz se ne vemo kje in kdaj bo konec.

Kdo je kriv?

Nujno se nam vriva vprašanje: kdo je kriv temu kar, ki smo hoteli mir na tem svojem blagoslovljenem prostoru, da jajoč Bogu, kar je božjega in svetni oblasti, kar je njenega?

Po teh groznih dneh so nam danes krivci znani. Mnogo jih je, trije pa so glavni.

Kriva ideja

Prvi in glavni krivec je kriva, pogubonosa ideja azijsko-židovskega komunizma, najhujša nasprotnica krščanske vere in kulture, mirnega sožitja evropskih narodov, grobokop socialnega mira med delovalni stanovi in med narodi sveta.

Drugi največji krivec je sprijeno slovensko razumnštvo in kulturni boljšeževim, sinovi in hčere lagodne meščanske buržoazije.

Terenski odbori

Tretji glavni krivec je kačji rod, gadja zalega krajevnih terenskih odborov komunistične stranke v posameznih farah in občinah, ki so zakrivali potoke po nedolžnem prelite krvi.

Komunizem je kriva vera

Po besedah sv. očeta v njegovi znameniti okrožnici »Divini Redemptoris« je komunizem »Največja kriva vera vseh časov, polna usodnih zmot in prevar.

Zato komunizem besno sovraži vse, kar je verskega, predvsem kar je katoliškega in zato pri nas najbolj neusmiljeno kolje ljudi, ki so globoko versko živelj, zato poži ga cerkve in župnišča, zato jih eprominja v plesišča in zborovalne dvorane za komunistične mitinge.

Zasebna lastnina

Ni res, da bi bila zasebna lastnina zločin in da človek nima pravice do nje. Po naukih vere je človek osebnost z dušo in telesom. Kot tak ima pravico, da razvije svoje osebne lastnosti do viška in si seme pridobivati tudi zasebno lastnino, a pravilno in ne v škodo svojemu bližnjemu. Ta pravica je torej omejena, a pravica je.

Delo in kapital

Kdor noče delati, naj tudi ne je, je pisano v knjigi postave. Ni pa res, da bi bilo delo edini činitelj napredka človeške družbe, kapital, odnosno produkcijska sredstva pa nič. Obadva: delo in kapital sta činitelja gospodaretva in napredka človeške družbe. Treba jih je le medsebojno povezati v delovno skupnost, da bosta tako delo kakor kapital služila posamezniku in skupnosti.

stično zborovanje. Najprej je pozdravil zastopnika g. predsednika okrajnega glavarja g. dr. Maršiča, poveljnika bojne skupine podpolkovnika Lehmana, krajevne nemškega poveljnika domobranskega stolnika g. Fortunona, vse ostale domobranske častnike, župane sosednih občin ter ostale goste. Besedo je nato podal glavnemu govorniku predsedniku delavske protikomunistične akcije gospodu Francetu Žužku.

Sprijeno razumnštvo

Rekli smo, da je drugi glavni krivec našega današnjega gorja sprijeno razumnštvo. Kar poglejmo vrhove slovenskega komunizma in OF! Boris Kidrič je sin vseučiliškega profesorja, Aleks Belber je sin trgovca. Kaj naj rečemo o inž. Sernecu, dr. Marušiču, o sinu dr. Vrhunecu, o sinu dr. Puca, o prof. Kocbeku, o uredniku Fajfarju, o ogromni večini učiteljev, zdravnikov, advokatov in druge meščanske družbe z ljubljanske promenade?

Terenci

Tretji glavni krivec današnjega gorja slovenskega naroda so — terenci. Rekrutirali so se iz delomrznežev, meštarijev, gosliničarjev, trgovcev, faliranih študentov, razvrzanih deklin in pa iz tistih delavcev, ki so leta in leta požirali krive nauke marksističnega evangelija. Tudi pri vas je bilo tako. Kar pogledajte se med seboj in ozrite se okrog sebe. Vsi jih poznate in mislim, da tudi sami vedo, kdo so in kaj so. Vedo naj, da ne bodo ušli roki pravice in ljudske sodbe. Pa naj si kupujejo posestva kjer koli in še tako daleč, pa naj se skrivajo po katerih koli uradih, doma ali izven doma, pa naj se skrivajo za hrbet tega ali onega zaščitnika.

Njihovi zločini doma

Kdo je kriv požiga Sabočeva? Kdo je kriv požiga vasi Nizevec, kdo je kriv izropanja toliko in toliko kmetij? In kdo je kriv pokolja enajstih ljudi v Borovnici? Kdo je kriv smrti skrbnega očeta Vičiča in njegove hčerke Ivce? Kdo bo preskrboval štiri otroke otročice? Ubiti so ga dali domači terenci, ker ni dopustil, da bi njegova hčerka hodila šivat partizanske uniforme. In zato je morala pasti njegova hčerka dijakinja! Kdo je kriv smrti Mibelčiča Josipa in njegove žene Ivane, ki sta zapustila sedem nedolžnih otrok v starosti od 2 do 13 let? Kdo je zverinski pobil Lončarjevo družino, od katere so padli oče Franc in žena Franciska, sin Franc in hčerka Marija. Le 15 letna siročica je ostala živa v šrambi, jutraj pa je morala gaziti na prosto po krvi lastnih staršev, brata in sestre! Kdo je kriv smrti dobrega dijaka Petkovška, ki je bil ustreljen v krimskih gozdovih? Niti ene napake ne bi mogel kdo oporeti temu vzornemu krščanskemu fantu.

Njihova krivda drugod

In tako bi lahko spraševal več dni za vsako faro in za vsako občino posebej. In od vsepovsod bi odmeval en sam odgovor: Tega so krivi domači terenci, kačji rod, gadja zalega, ki je za tuje azijske in židovske koristi izdala svoje krvne brate in jih pustila nemislilno poklati. Med njimi 35 slovenskih duhovnikov, brez števila najboljših kmetov, kmetijskih sinov in hčera.

Kri brata Abela pa vpije do neba. In vpije do neba tudi kri teh tisočev po nedolžnem pobitih slovenskih ljudi. In zato naj terenci vedo: klin se s klinom izbija, v borbi gre zob za zob. Zato se je narod v domobrancelje organiziral in bo branil svoj dom, vero svojih očetov in svoje življenje, v to je poklican in v to je dolžan.

Poziv generala Rupnika

Kadar pa je sila najhujša, tedaj je božja pomoč blizu: in tako je po 8. septembru t. l. stopil na pozornico slovenskega javnega življenja general Leon Rupnik, prezident pokrajinske uprave, ki je slovenskemu ljudstvu povedal pravo besedo. To besedo namreč, da naj se organizira v boj zoper židovstvo in boljšeževim in da naj se iz svojih lastnih notranjih moči, z vero v Boga postavi v boj zoper banditstvo in za organizacijo nove Evrope, kateri hočemo ohraniti krščansko kulturo in mirno živeti z vsemi narodi v delu za svoje lastne koristi in za napredek človeštva. Edino ta pot je prava, plodonosna in odrešilna.

Domobranstvo

Takoj nato je poklical v življenje slovensko domobranstvo. In naj samo reče kdo kar koli hoče: to je gotovo, da je Nemčija domobranstvo dovolila, ga opremila, oborožila in usposobila, da operacijsko povezano ofenzivno nastopa zoper partizane, ki jim bode pri nas in tudi drugod zadnja ura.

Večna sramota pa bo ostala na badoljevcih, na izdajalcih vseh izdajalcev, ki so šli, se zvezali s komunizmom ter prepustili pri nas vse svoje orožje in strelivo tolovajski vojski.

Domobranstvo tvorijo sami člani slovenskega delovnega ljudstva. Oni vedo, da žrtvujejo kri in življenje za vero in za svoj dom in se ne boje smrti. Zakaj le iz tega bo vstal novo življenje. Ne bi bilo Velike nedelje brez Velikega petka in tudi mi smo si danes popolnoma svesti svoje zmage. Kdor hoče, naj razume. Kdor noče, mu ni pomoči. Po teh strašnih dneh bo samo eno: Bog in narod! Narod bo zmagal in izločil iz sebe vse, kar je tujeja in ne narodovega.

Za svoja temeljita in globoko občutena izvajanja je žel govornik navdušeno odobravanje.

Za glavnim govornikom sta na protikomunističnem zborovanju v Borovnici nastopila še zastopnika slovenske mladine Nikolaj Jeločnik in slovenski pisatelj Stanko Koci per. Oba sta v svojih govorih omenjala zločinski vlogi, ki jo povsod še igrajo terenci. Obsirno sta se bavila z zadržanjem slovenske mladine, ki se ni dala pokvariti od komunizma ter se je uvrstila med njegove najneizprosnejše uničevalce. Slovenska mladina se trdno zaveda, da bo svojemu narodu lahko ohranila življenje samo tedaj, če bo uničila in strla komunizem. Zato je danes vsakomur dana samo ta izbira: ali domobranstvo ali komunizem. Srednje poti ni. Vsakdo naj se zaveda, kdor danes na slovenski zemlji ne seje, na njej tudi nikdar več žet ne bo. Govornika sta nadalje poudarjala, da daje nemška oblast domobranstvu možnosti, da na slovenskih tleh do zadnjega iztrebi tolovajstvo. Slovensko domobranstvo je sedaj komunizem že krepko zagrabilo za vrat ter ga bo davilo tako dolgo, dokler ga ne bo zadušilo. Sedanjega stanja na Slovenskem niso zakrivali domobranci, ne narod, temveč krvavi in brezbožni komunizem. Narod je bil izzvan ter se je moral pričeti braniti. In sedaj se tudi brani ter se bo tudi ohranil in bo uničil vse svoje krivoloke. Govornika sta razvijala program slovenske mladine, ki je: Slovenska zemlja, slovenski človek, nad obema pa Bog. Omenjala sta tudi zgodovinsko vlogo prezidenta gosp. generala Rupnika, ki se je odzval klicu vseh trpečih Slovincem v najtežji njihovi uri ter jim je pokazal pot, ki jih lahko privede v lepšo bodočnost. Do te bodočnosti bo prišlo, ker komunizem tako pri nas, kakor povsod drugod ne bo zmagal. Zato je porok nemški vojak, ki se na vseh bojiščih neustrašeno bje ne samo za svojo domovino, temveč tudi za vse ostale evropske narode. In ob strani tega vojaka se danes bore na domačih tleh tudi domobranci. In to nam je največje zagotovilo, da komunizem tudi na naših tleh ne

»Mi smo nova slovenska mladina«

Na nedeljskem zborovanju v unionski dvorani je dva tisoč srednješolcev izpovedalo vero v zmago nad rdečim zmajem

V nedeljo dopoldne je v veliki unionski dvorani 2000 mladih grl izpovedalo vero v zmago slovenskega naroda nad rdečim zmajem.

Marsikdo bi hotel videti to morje mlaih navihankov, od katerih je vsak posebej sposoben delati mamlici sive lase, kako so se neki vodli, ko jih je toliko prišlo skupaj. V kolli ti zna trideset takih dečkov s svojo obistnostjo marsikateremu profesorju piti živce, tukaj pa so z redkimi izjemami kar lepo zatrli v sebi vihravost mlade krvi in se obnašali res kot se za zborovalce spodobi.

Ob četrta na 11. je stopil na oder nad katerim se je vila slovenska zastava prvošolec in občuteno recitiral pesem o slovenski domovini, ki je v zadnjih časih zaradi brezbožnega komunizma silno trpela:

Kje so domovi tvoji beli,
kjer nageljič razkošno so cveteli?
O, ni jih več!
Požgano vse! Odmlinjeno židovje
strmi v nebo...

Vendar ne smemo obupati vse to bomo popravili in iz sedanjega gorja bo pošjal naš zemlji lepši dan. Mladega recitatorja so zborovalci njegovi vrstniki, nagradili z navdušenim ploskanjem.

V drugi točki sporeda smo videli, da je tudi nižješolce sposoben imeti prav stvaren in lep podajanje govor. Mladí govornik ni kazal prav nobenega razburjenja in v pljučih je bilo tudi dovolj sapa, da so prav odločno doneli stavki: »Ali vas je narod naprosil, da ga uničujete? Za take »dobrote« narod res ne more biti hvaležen in vam plačuje kot zaslužilo.

Po govoru niso hoteli v dvorani prenehati klicati: Dol s komunizmom! Proč morilec! Drugi govornik je bil sedmošolec. V izbranih besedah je orisal lepoto slovenske zemlje, kakršno so videli pred leti, kadar so šli na majaki izlet. Sedaj je poptelane mnogo te zemlje. Pa komunisti se niso ustavili le pri rušenju in uničevanju. Rušijo tudi poštenje in ustvarjajo človeka brez vesti. Ko je govornik vprašal: »Ali slovenski dijak hoče komunizem?« je vsa dvorana zagrnela. Dol z njim! Da bo moč vse to razdejati, je popravil, je nadaljeval govornik, moramo vsi postati gradilci. Zato se moramo že mladi navajati na delo, na vestno izpolnjevanje poklicnih dolžnosti. Govoru je sledilo burno vzklikanje domobrancelj in vsej slovenski protikomunistični mladini.

Navdušeno pozdravljan je spregovoril zastopnik g. predsednika dr. Puš, ki je v lepem pozdravnem nagovoru pozval zbrano mladino, da se z vestnim študijem pripravlja, da bo nekoč služila domovini, ker je že sedaj v domobranskih vrstah z orožjem ne more reševati. Vsa dvorana je spet odmevala od klicev: Proč s komunisti! Zivela zavedna slovenska mladina!

Zadnja točka sporeda je bil prisrčen prizorček, ki ga je napisal N. Jeločnik.

Nova slovenska mladina

Fantiš s slovenskim puščelcem na prsih je prav igralsko podajal prolepe stavke o poteplani sreči slovenskega naroda. Prišli so v hudičevem znamenju podli ljudje in konec je bilo smeha. Po njihovi krivdi je danes ves narod berač. — Že je obup legal v mlada srca, ko so se zaslišali zvoki harmonike in je na oder prikorakala četa mladih dijakov s slovensko zastavo in peli: »Regiment pocesti gre. Ko so obkorakali ves oder, so strumno kot pravi vojaki obstali in obrnjeni proti dvorani izpovedali: »Mi smo nova slovenska mladina, ki bo otla la narodu solze. Z nami je Bog, z nami ves blagoslov mučeniške slovenske krvi. Ves red hiti na okop, da varuje dom; tudi slovenska mladina ga hoče v strnjjenih vrstah braniti: »Naprej zastava slave...«

Po narodni himni je vsa dvorana stoji zapela »Hej Slovenci«, nakar so

bo dosegel zaželjenega uspeha in bo ljudstvu prihranjena njegova krvava »osvoboditev«. Zato naj se ljudstvo trdno zbere okoli generala Rupnika ter ga naj podpre z vsemi močmi, da bo naš največji sovražnik vseh časov, krvavi in brezbožni komunizem, čimprej uničen in strl. Zato naj ljudstvo tudi ne naseda raznim tajnim prišepetovalcem, ki so mu že mesece in leta govorili o angleškem priходу v naše kraje. Ljudje so sami že lahko neštokrat ugotovili, da so bile vse te napovedi čisto zlagane in brez vsake osnove, vržene med ljudstvo zgolj z namenom, da med njim napravijo še večjo zmedo. Zaradi tega naj narod v bodoče še bolj posluša svoje resnične prijatelje in prave svetlovalce ter se naj uvrsti med tiste, ki se z vsemi silami bore proti komunizmu in vsem njegovim zavencikom. Pri izbiri voditelja med zagrebškim kriminalcem Brozom in generalom Rupnikom je odločitev že padla ter se je naše ljudstvo kot pošteno, zavedno in verno odločilo za svojega generala Rupnika, ki je že prej dokazal, da je vojak in je to ostal tudi danes. Zato nam je general Rupnik tudi ustanovil domobranske enice, ki bodo z naše zemlje pomele z vsemi banditi in njihovimi pomočniki.

Pri izvajanju svojega načrta pa se gospod prezident naslanja na delavstvo, kmete in na našo mladino. S pozivom na še odločnejšo borbo proti komunističnim tolovajem in terencem v vrstah slovenskega domobranstva sta mladinska govornika zaključila svoja govora ter sta zanju žela živahno odobravanje.

S himno »Hej Slovenci« je bilo nato krasno protikomunistično zborovanje zaključeno, nakar je domobranska godba še zaigrala slovensko himno »Naprej zastava slave!« Številne množice so se pričele nato počasi razhajati. Veliko zborovalcev, mladih fantov in deklet, je pa še nadalje vztrajalo na zborovališču ter so navdušeno prepevali razne domobranske in slovenske narodne pesmi.

»Mi smo nova slovenska mladina«

Na nedeljskem zborovanju v unionski dvorani je dva tisoč srednješolcev izpovedalo vero v zmago nad rdečim zmajem

se mladi zborovalci vsuli skozi izhode. Vsa Miklošičeva in Františkanska ulica sta jih bili polni. Živo so si pripovedovali svoje vtise, ko je sirenna pogнала vso to žuborečo množico v tek na vse konce Ljubljane.

Gospodarstvo

Delavske kuhinje v Nemčiji. Trenutne posluje v Nemčiji 43.000 obratnih kuhinj, v katerih dobe delavci opoldne toplo kosilo. Večina imajo obrati sami svoje kuhinje. Od zasebnih delovnih, taborišč jih ima 19.400 svoje kuhinje. Preskrbo obratov, kjer vodstvo lastne kuhinje ne bi bilo gospodarsko, je prevzelo 2.000 kuhinj, ki oddajajo preskrbo oddaljenim krajem. V Berlinu n. pr. dajejo dnevno 80.000 obrokov.

Veliko število inozemskih delavcev je povzročilo tudi, da je bilo zanje treba napraviti posebne kuhinje. Leta 1939 je bilo v Nemčiji okoli 3000 obratnih kuhinj z 1 milijonom oskrbovancev, sedaj pa jih je 21.000 z okoli 14 milj. udeležencev. Skupno število oseb, ki se prehranjujejo, cenijo skupno na okoli 26 milijonov.

Italijanska preskrba z mastjo. Nemčija je izjavila, da bo dobavljala stroje za italijansko proizvodnjo sira in maščob, da tako pripomore k izboljšanju italijanske preskrbe z maščobami. Zaradi zasedbe južne Italije je bilo italijansko gospodarstvo z maščobami zelo prizadeto. Veliki del olivnih nasadov se nahaja v Apuliji in drugih pokrajinah južne Italije. Zato tudi ni bilo mogoče preprečiti pomankanja na tem polju. Sedaj pa je italijanska vlada preskrbela za odpravo teh nedostatkov. Površina oljarje je bila zelo povečana. Razdelitev živalskih maščob je bila organizirana bolj racionalno. Mlečarska industrija je bila preusmerjena na večjo proizvodnjo masla. Strojne dobave iz Nemčije bodo preskrbele za preusmeritev tudi na tem polju.

Tudi Švedska hoče imeti svoje proizvodnjo kavgavka. Švedska se trudi, da bi našla rastlino, ki vsebuje gumi in ki bi uspevala na Švedskem. Sedaj bodo pričeli delati poskuse s koreniki »koksaghyas« ki so jih dobili iz Nemčije, javlja »Nya Dagligt Allehand«.

Ukinitev Izplačilnih omejitev italijanskih bank. Kot znano, so po 8. septembru leta 1943 italijanske banke delno omejile svoja izplačila. Sedaj pa poročajo iz Rima, da je italijansko finančno ministrstvo ukinilo vse omejitve glede dviganja vlog. Ta ukrep se smatra za znak konsolidacije italijanskega finančnega položaja.

Amerikanci mislijo na primer »nove vojne«. Severnoameriški urad za paroplovbo priporoča, kakor javljajo iz Washingtona, ustanovitev pojovne rezerve v višini 1000 tovrstnih parnikov — za primer »nove vojne«.

Seja francoske vlade v Parizu

Pariz, 14. maja. Pod predsedstvom vladnega šefa Lavalja se je vršila danes v Hotelu Matignonu v Parizu vladna seja francoske vlade. V poročilu, ki so ga o seji izdali zvečer, je objavljeno, da je vladni šef poročal o razgovorih, ki jih je imel glede uporabe francoskih delavcev z nemškimi oblastmi. Minister za delo in narodno solidarnost je podal izjavo o organizaciji oddelka narodne solidarnosti. Nadalje so bili sprejeti ukrepi, ki določajo prednost prevozom živil za oskrbo Pariza. Sklenjeno je bilo, da se bo sveršalo v spomin device Orleanske vršila pod istimi pogoji kot lani.

Rim. Duce je v svojem glavnem stanu sprejel načelnike več italijanskih pokrajin, ki so mu podali svoja poročila.

0 »kokljah«, ki naenkrat vale po sto jajc

Tam preko ljubljanskega bloka za tovarno »Stora« in malo pred stolpi, ki ti zapirajo pot v St. Vid, žive v prijazni hišici Poljane 47 tri pridne koklje, ki naenkrat vale vsaka po nekaj sto jajc. Te izredne živali so seveda last »žegozec«. Če se boste kdaj tam ogledali, vam jih bo g. Kosmatine njihov skrbni varuh, prav rad pokazal.

Te koklje niso nič drugega, kot tri omare, v katere se potisnejo predali z jajci, namenjenimi za valenje. To ti je nasad, ko se vsa površina predala beli od lepo urejenih jajc! Dve valilnici napravi ogreva voda, ki kroži v ceveh po njih, eno pa topel zrak. Za toplotno energijo skrbi elektrika; če bi bil tok prekinjen, so pripravljeni akumuliratorji. V skrajnem primeru bi rešil položaj petrolej.

Posnemati je treba naravo

Toplota v valilnikih mora biti enaka toploti, ki jo pri valenju oddaja kokolja, to je 39 stopinj Celzija. Da onemu, ki za napravo ravna, ni treba vedno gledati na toplotomer in valilnik zračiti, če bi toplota v njem postala višja od 39 stopinj, skrbi poseben avtomat. Kadar postane toplota v valilniku prevelika, se posodici z etrom, ki sta v njem, razširita in potegneta navzdol en konec sicer vodoravno ležeče ceve, v kateri je plast živega srebra. To odteče in električni tok, ki je doslej prihajal po njem v grelec, je prekinjen. Toplota v valilniku pada, dokler se posodici z etrom zaradi tega ne skričita in izpustita cevke v vodoravno lego. Takrat se živo srebro razlije po njej in tok je spet sklopljen. Grelec zažari.

V valilniku mora biti tudi vedno primerna vlaga. V začetku, ko je v jajcu samem še veliko, zadošča, če je kazalec vlagomera na številki 50, po treh tednih pa mora biti na številki 150. Vlaga izhlapeva iz posodi, ki so v valilniku pod predalom z jajci. Da se izhlapevanje pospeši, se poveča izhlapevalna površina z več nadstropji mokre jute, napete v žičnatem ogrodju.

Koklja vsak dan vstane z jajc, da si gre po hrano. Takrat se jajca ohladi. Vrne se koklja navadno mokra, ker je hodila po rosnih travah. Vse to je treba pri valenju z valilnikom točno posnemati. Predal z jajci se vsak dan potegne iz tople omare, da se jajca prezračijo. Ta čas jih upravljalca valilnika obrne na drugo stran in jih poskropi.

Med valenjem se jajca trikrat pregledajo. Po sedmih dneh se izločijo neoplojena jajca, to so tista, pri katerih ne vidiš, če jih postaviš pred luč, v njih črne pike in žilic zarodka. Pozneje se jajca še dvakrat pregledajo in izločijo vsa tista, ki imajo, če jih

postaviš pred luč, prosojno kapico na debelejšem koncu (prazen prostor, v katerem obrača piščanček glavo), obenem pa še slabo prosojen pas od kapice proti sredini, kar je znak, da je pišček umrl.

Po osemnajstih dneh g. Kosmatin jajca preloži v drug valilnik, ki ima polico razdeljeno. Jajca različnih lastnikov pridejo v ločene oddelke, da ni mogoč noben dvom, žigav je pišček, kadar se prebije na beli dan. Po treh tednih se začne najprej kobacati iz svojih varnih in prijetnih zaporčkov piščki, katerih jajca so bila bela, in ko so jih dali valiti, stara le nekaj dni. Vendar se z zamudo do 30 ur včasih izvale piščki tudi iz jajc, ki so bila stara celo po sedem tednov, če so stala na koničastem koncu v hladnem prostoru.

Kadar se piščki prebijo v svet

Vsak četrtek je v valilnici žegozca na Poljanah praznik. Vsa soba odmeva od čivkanja stoterih kljunčkov. Medtem ko so piščki in račke, ki so se pred dvema urama izvalili, že popolnoma suhi in vsi odeti v svetel puh, se je tam v enem izmed pregrajenih prostorov na polici valilnika pravkar prekalil iz prekalne lupine mokri uhožec. Od zadnjih naprov pri razbijanju lupine je tako utrujen, da leži na tleh, kot bi bil mrtev. Mokri puh se v kosmih lepi na živalco, vmes pa vidiš rdečo kožico, da se ti pišček kar smili v svoji žalostni goloti. Spet tam si je eden izkljuval tolikšno okence — na pol je še prekrito s prozorno mrežo, torej gleda pišček iz svoje sobice skozi steklo —, da še vidiš, kako ima glavo spodvitno pod perutnino. Gorje, če bi hotel jetničkoma pomagati na svobodo! Prav gotovo ga bo pri tem lupina ranila in če izteče piščku nekaj

kapljice krvi, mu je ne ostane več dosti po njem je.

Se zanimiveje je gledati račko, kako trga okove. Skoraj sam kljun je. Odpira ga, kar se da široko in pri tem se lupina krusi — svoboda se bliža. Medtem ko se pišček ko je enkrat dovolj nasekal lupino, napne in se lupina kaj hitro prekolje na pol pa je račka počasneje. Morda ji je hudo, da bo morala zapustiti varno zavetje.

Tudi ti drobljenci imajo svoje zahteve

Drobne živalce pridejo potem v tople volnene ali flanelaste krpe, da ne bi zaradi mraza »jokale«. Tudi male piške so družabna bitja: gorje, če bi katero pustil samo; vekala bi tako, da takoj veš, da hoče v družbo. Da se živalce sedaj ne bi zmešale, dobe piške različnih lastnikov pod perutničko okrog života nitko s številko. Danes je skoraj težava za nit. Saj je je šlo že 1000 m, odkar deluje valilnica v Poljanah. Prve tri dni ni treba piščkom nič jesti, saj so verjeli pred odhodom v široki svet skozi posebno odprtinico ves rumenjak kar v čreva. Ko pa bodo enkrat začeli zobati, bodo morali dobiti vsake tri ure kaj piti.

Velike skrbi imajo rejci perutnine, kako bi se izognili žalostnim posledicam »ženitve« sorodnikov. Iz takih zvez je le malo lepo razvitega zaroda. Precej je razvitih piščancev ostane v lupini in še tisti, ki se izvale, imajo razne okvare. Ena živalca je enooka, druga ima premaknjeno čeljust, da bo le s težavo zobala s prekrizanim kljunom.

Ob petkih popoldne odpelje tovarno kolo mladi zarod na Gallusovo nabrežje, kjer ga lastniki nestrno pričakujejo v prostorih žegozca, in se vrača zvečer z novimi stotinami jajc proti valilnici. In čez 5–6 mesecev bodo potovala v valilnico še jajca, ki jih bodo znesle danes še vse neboljane piške. Tako se življenje vedno obnavlja.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapisih

Ledeni možje so se kar odrezali

Prvi ledeni mož, sv. Pankrat, je naklonil srednje hladno vreme in poslal precejšnjo množino vode na ozemlje mestne občine ljubljanske, saj je dežomer meteorološkega zavoda nameril za čas od 12. t. m. zjutraj do 13. zjutraj količino dežja z 21,8 mm, nakar je bil drugi ledeni mož, sv. Servac, z mokroto zelo prizanesljiv, začel je po dnevi zemljo ogrevati ter je le popoldne poslal večji naliv. Na njegov dan je padlo do 1,5 mm dežja. Zadnji ledeni mož, sv. Bonifac, pa je bil prav sončen, popoldne nekoliko oblačen, toda brez dežja, tako, da je v dobi treh ledenih mož padlo skupno 23,3 mm dežja, kar predstavlja primerno količino dežja. V ponedeljek je bila sv. Zofija, zjutraj meglena, nekoliko oblačna. Splošno so se letos ledeni možje, kakor je to bilo tudi lani, dobro odrezali. V nedeljo je bila jutranja temperatura 7,4°C nad ničlo, v ponedeljek na dan mokre Zofke pa se je celo dvignila na 10,3°C. Nevarnost elane je minila.

Sobotni živilski trg

Primerno živahno je bilo na trgu, saj se je pričela sezona za domačo zelenjavo. Berivke je bilo na izbiri: cene padajo. Mnogo je bilo tudi spinatov. V soboto je bilo na trgu zelo veliko dobre rabarbare na prodaj, ki jo sedaj ljubljanske praktične gospodinjice kuhajo kot kompot. Strožjega graha, ki je bil v petek še na trgu, ni bilo. Tudi glavna solata, urvožena iz Trsta in Gorice, je bila hitro prodana in jo je bilo razme-

roma malo na trgu. Veliko je bilo povpraševanja po čebuli. Pri neki kmetici je bila velika gneča okrog čebule. Hitro je bila čebula pokupljena. Za čebulo prihaja namreč sedaj čas, ko bo po njej še večje povpraševanje. Kakor zatrjujejo, prispe približno dne večja pošiljka čebule iz Italije. Treba se bo z njo pre-skrbeti, kajti nova čebula pride na ljubljanski trg tako-le konec junija.

Nesreče in nezgode

Kronika zaznamuje od sobote do ponedeljka nekatere manjše nesreče in poškodb. V soboto popoldne si je pri padcu poškodovala nogo sestra Konstanca Vidmajer v Marjanišču. Vpokojeni policijski stražnik, 67-letni Lovrenc Prodan, je padel na Dunajski cesti z avtomobila in dobil hude poškodbe po životu. V Robbovi ulici stanujoča zasebnica Ljudmila Košakova, si je v soboto popoldne zlomila pri padcu desno nogo. V Pokopališki ulici št. 15 stanujoči uradnik Stanko Sedlak je bil po nesreči ustrelen v nogo. V Pokopališki ulici št. 15 stanujočemu delavcu Petru Križmanu pa je padel v desno oko kosček živega apna. Oko je hudo poškodovano. V tovarni Motvoz pri Grosuplju je bila v petek nesreča. Električni tok je zadrl 18-letnega delavca Franceta Kramplja iz Grosuplja št. 45. Propeljan je bil v ljubljanske bolnišnice.

ZAHVALA

vsem, ki ste našo ljubljeno soprogo in mater

MARIJO ŽELEZNIK

spremili na zadnji poti, ji poklonili cvetja in žalovali z nami, kakor tudi vsem, ki ste jo v težki bolezni tolažili in ji lajšali trpljenje.

Sv. maša zadušnica bo v sredo, 17. maja, ob 7, v cerkvi svete Družine v Mostah.

Ljubljana, dne 16. maja 1944.

Zaljujoči soproga s sinom in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki ste našemu nepozabnemu možu in zet, gospodu

Primožu Pustotniku

lajšali trpljenje, ga spremili na njegovi zadnji poti ter ga počastili s cvetjem, iskrena hvala.

Zaljujoči ostali.

Za smeh

V komunistični šoli. Učitelj: »Kako delimo prevozna sredstva?«

Učenec: »Prevozna sredstva delimo v buržujska in proletarska. Buržujska so: avto, vlak, letalo. Proletarska pa so: voz, samokolnica in šuparama.«

Na mitingu. »Vidite, tovariši, a pridonostjo se vse dobesede. Proje je bil tovariš Tito razbojnik, sedaj pa je maršal.«

Tudi vam! V neko vas pridejo komunisti in srečajo staro ženo.

»Smrt fašizmu, mamka!«

»O Bog daj, Bog daj, tudi vam, tudi vam!«

SPORT

Ljubljana : Mars 6:2 (3:1)

Pred tednom napovedani prijateljski nastop med Marsom in Ljubljano se je mogel zaradi neuradnega vremena vršiti šele preteklo nedeljo. Privabil je na igrišče Ljubljane okoli 400 gledalcev, ki so po zadnji igri Ljubljane sodeč pričakovali lepo igro. Pričakovanje se jim je le na pol izpolnilo, kajti kljub visoki zmagi je moštvo Ljubljane le deloma zadovoljilo. O Marsu ni bilo leto in dan nič čuti in kaj težavno je bilo oceniti ta nepopolni list. Toda po petnajstih minutah igre je bilo mogoče ugotoviti: Ljubljana je po tehniški in kondicijski močno nadkriljevala svojega nasprotnika, ki se je oprl predvsem na akcije posameznikov in na čuvanja vrat. ki je reševal zelo košljive stvari. Pri Marsu je zatajila lasti srednja vrsta, ki ni mogla resno ovirati izvršnega srednjega napadaleca Ljubljane, da ne bi z nenadnimi ostrimi streli nevarno ogrožal Marsova vrata, ali pa pošiljal obe krili (a pri tem enega in istega moža) v prvem polčasu desno, v drugem levo, v borbo. Od zvez je pri Ljubljani bila boljša igra leva, ki se je že lepo prilagodila hitri igri vodje napada. Izvrstno ofenzivno igro sta dala oba stranska krila Ljubljane, dočim so srednji to pot ni mogel izkazati. V začetku se napad ni znal, pozneje pa nas je razveselil s pol duzeta golov. Gonilna sila vseh napadov je bil srednji napadalec, ki se razvija v igralca nadpovprečnih kvalitiet.

Takoj v začetku Mars ostro napada, na 16 metrski črti pred Ljubljanskimi vrati se izciml »vok« in odlično pomejen kazenski strel obsedi, kar je 1:0 za Mars. Ljubljana spozna, da gre zares, zbere sprednjo vrsto, kar prinese napeh po srednjem napadalcu 1:1. Vratar bi ob večji pazljivosti utegnil strel ubraniti. Ljubljana napada dalje, uspešen je zopet hitri in okretni srednjak, ki z neubranljivim strelom postavi 2:1 za Ljubljano. Napadi Ljubljane se nadaljujejo. Zogo dobi morda srednji napadalec, ki z ostrim, vzdolžnim voley strelom ukani dogrega vratarja Marsa. Mojastrski, najlepši gol dneval z rezultatom 3:1 za Ljubljano konča prva polovica igre.

Značilno za drugo polovico je mrtvilo, ki je trajalo precej časa in je nastopilo, ko se je Ljubljana zavedla svoje premoči. V tem, za gledalce dolgočasnem razdobju je padel četrti gol za Ljubljano. Toda Mars ni držal kričnem rok. Novo vatopirski vodja napada je vnesel nekaj več reda v sprednjo polovico in iz neke akcije se izciml »vok« v kazenskem prostoru Ljubljane. Enajstki vratar ni kos in že je 4:2 za Ljubljano, ki začuti, da je novo nastali rezultat nekoliko preizek. To jo podžiga, da po levem krilu zviša za 2, kar ostane do konca. Izredno malo se je igralo v drugi polovici po desnem krilu, kar ni v redu še glede treniranja samega.

Objektivno je vodil igro g. Makovec.

ŠD Istez. Strogo obvezni in zelo važni članski sestanek bo danes, v torek, 16. t. m., ob 19.30 v gostilni Lovšin v Gradščini. Pri- drite točno in zanesljivo. — Načelnik.

MALI OGLASI

SPREJMEMO
dekloro begunske 14 do 15 let stare, za pomoč pri gospodinjstvu. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 4147.

ZGUBILA SEM
v petek, 12. t. m. pop. usnjeno listnico z manjšo vsoto denarja in z nekaj listicami. Postojena, najdite jo lepo prosim, da bi jo vrnil proti nagradi na upravo »Slovenec«.

PRODAM
nekaj metrov svilenege blaga za damsko perilo in 5 m enobarvne temne svile. Naslov v ogl. oddelku »Slovenec« pod št. 4143.

Gospod. POMOČNICO
snažno, počeno, ki zna nekoliko kuhati sprejme v strogem centru dobra hiša (dvočlanska družina). Dvigalo, centralna kupa- ljava, plinski štedil- nik. Za pomočnico krasna soba: umival- nik s tekočo vodo. — Naslov v oglas. odd. »Slovenec« pod šte- 4095.

POSTENO DEKLE
sprejem k otrokom takoj. Naslov v ogl. oddelku »Slovenec« pod št. 4141.

MIZAR, POMOČNICA
mlajša mož, za bolj- ša dela — sprejem. Stalna stalna, plaša dobra. Naslov v ogl. odd. Slov. št. 4045. b.

SLUŽINKO
pridno in počeno od 1-5 popold. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 4037.

DEKLE
vajevo gospodinjstkih del, iz čee gostilna Trobec Lobjka, Podu- tiska 40.

ZAPESTNICA
veržica je bila izgub- ljena v nedeljo pop. Najdite jo prosim, da jo odda proti nagradi pri vratarju Sv. Jakoba trg 2 ali spo- roči naslov na telefon 41-50.

IZGUBILA SEM
denžnik v nedeljo 14. maja pop. v Tivoliju oz. na poti ob go- renjski progi. Prosim najdite jo, da ga proti nagradi odda v ku- hinji Delav. stroja.

SIVALNI DROJ
»Singer«, za domačo uporabo, prodam. — Pred škofijo 19. — Poizve se pri hišnici II. nadstropje.

MIRCES IN GOLAZEN
ust. stence, bolhe, čurke, molje, miš, podgane, voluharje in bromorje zanesljivo pokončate s strupom, ki ga dobite v droge- riji Kanc. Židovska 1.

PODGANE
miši in voluharje po- konča liz. Prezljeva »Mikroton« pasta. Za pripravu običajne ko- licične je primesti 3 dkg (lahko delno po- ključene masti). — liz. Prezlje, Wolfova 3. i

STEKLENICE
razne vrste, kupujemo plačamo dobro. Na vs- se želijo jih preve- mamo na doma. B- uštna Vodnikov trg 4. a

POZORI!
kupujem vrste in vs- teklone odpadke te- oiaam po najvišji ce- ti. Greben Alojzij Galisove nabrežje 8. Ljubljana

STARE URE
zapestne, žepne in bo- dilke, samo prav do- bro ohranjene kupim- janko jazbec. Miklo- šičeva cesta 12. ik

KUPUJEMO
prazne cementne in- stalične naprave vrste PETRONAFIT, Iyrie- va cesta 35a.

PEGE IN LISAJ
vam zanesljivo od- strani »ALBA« krema. DROGERIJA KANC. Židovska ulica 1.

TEL KINO »SLOGA« 17-31

DANES POSLEDNJI
Najlepše muzikalno delo — film valčkov- e opojnosti

»Opereta«
Willy Forst, Maria Holst, Dora Komar, Leo Slezak, Paul Hörbiger, Dunajska filharmonija, Zbor dunajske državne opere. Predstave ob delavnikih ob 16 in 19.

TEL KINO »MATICA« 12-41

Velefilm indijski, mistike in eksotike. Slo- viti MENAKA balet — izvrstna glasba

»Ešnapurski tiger«

V glavnih vlogah: nemška L. Jana, Ge- stav Diesel, Fritz van Donzen, Hans Säu- Predstave ob delavnikih ob 15, 17, in 19.

TEL KINO »UNION« 12-21

Zabavna ljubljenska zgodba znamenitega pevca, ki ga običajajo stare in mlade

»Njegova najboljša vloga«

Poje odlični baritonist monakoveške državne opere Hans Hotter, v ostalih vlogah mlada Marina von Dittmar, Camilla Horn, Paul Dahlke itd. Predstave: ob 16 in 19.15

Dne 15. maja 1944, ob 11 dopoldne smo položili pri Sv. Križu svojega ljublje- nega strica in svaka

Jožeta Kurenta

k zadnjemu počitku poleg njegove žene, katere izgu- be nikdar ni mogel pre- boleti.

V Ljubljani, dne 15. maja 1944.

ZALUJOČI OSTALI.

Dotrpela je in za vedno mirno zaspala naša ljubljena mama, stara mama, prababica, sestra, teta in tača, gospa

Marija Vrhunec roj. Fortič

vdova okoliškega policijskega nadzornika I. razreda

v starosti 74 let.

Našo dobro in nepozabno mamo spremimo k večnemu počitku v sredo, 17. maja, ob 15.30 popoldne z žal. kapelice sv. Jože- fa, na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 15. maja 1944.

Globoko zaljujoči:
hčere, sinovi
in ostalo sorodstvo

Osvefa

J. R. POBÁK

24

Izvirna povest iz časov Kelto v naših krajih

»In kaj nama more, ko bom tvoja že- na?« tolaži in miri princeza kneza. »Nič!« roče knez odločno. »Tako je!« doda princeza. »Sonce zahaja,« opomin knez in se ozre proti nebu. »Vrniti se morava domov!« »Saj res,« pritrdi princeza. »Da ne bova mudila,« meni knez. »Pa se vrniva!« roče princeza. In knez Trokmar in princeza Albasvinta sta se vračala proti domu; in med potom sta ugibala, kako bosta rešila to in ono zadevo, da ne bo zamere in jeze ne tu ne tam.

X.

Na domu so za zaroko že vse pripra- villi...

Žrtvenik so krasili z zelenjem in poz- nim jesenskim cvetjem; na žrtveniku so zgradili lično grmadico, za darove pa so pripravili samo izbrane sadeže vrta, sa- dovnička, polja in vinograde; namenjeni so bili boginji ljubezni in rodovitnosti.

Okoli žrtvenika so se zbrali na noč samo domači.

Druid Evburon je stal pred žrtvenikom in čakal, da se dvigne luna izza hribovja na vzhodu, roke pa je imel opte na žrtvenik; in ko se je začela luna dvigati izza hribovja na vzhodu, je začel Evbu- ron moliti; v molitvi je prosil boginjo lju- bezni in rodovitnosti, da bi mlademu pa- ru naklonila mnogo sreče in mu dala mno- go potomcev.

Ko je druid Evburon odmolil, se je obrnil k navočim, vzal kopje, ki je le- žalo na žrtveniku, in zarisal s konico kopja okoli kneza Trokmara in princeze Albasvinte ozek krog; ko je zarisal okoli mladega para krog, je stopil predenj in mu govoril tole: »Ozek je krog vaju krog, vendar vidi ga naš bog!« — Po krat- kem molku pristopi druid Evburon zopet k žrtveniku in prižge grmadico; ko se je grmadica vnela, se obrne druid iznova k navočim in govori: »Dim in plamen, zdaj oba dvigata se do boga!«

In dim se je res dvigal naravnost proti nebu; za njim pa je šel plamen v obliki dolgega razcepčastega jezika; vse to je go- vedilo, po mnenju Kelto, srečo za mladi

par; ali zdajci zaveje tako močan veter, da je drevje glasno zaječalo; veter pa je potihnil tako hitro kot je privihral; začele so padati debele deževne kaplje; sprva so padale prav redko, a kmalu za njimi se je vili ploha, ki je razgnala od žrtve- nika vse navzočne in je pogasila na žrt- veniku veselo plapolajoči ogenj.

»Slabo znamenje,« roče knez Trok- mar princezi Albasvinti.

»Niti do poljubov ni prišlo,« je do- dala ona žalostno.

Kot je nevihta prišla, tako je odšla; na žrtveniku so zložili novo grmadico, jo prižgali in dim in plamen sta se dvignila naravnost proti nebu.

Knez Trokmar in princeza Albasvinta sta stopila zopet v krog. Druid Evburon pa je stopil pred žrtvenik in jima govoril tole: »Sibka trta kol objame, zdaj objam- i moža! Mož poljub naj prvi vzame, vez je večna za oboje!«

Po teh druidovih besedah je objela princeza Albasvinta kneza Trokmara, knez Trokmar pa je poljubil princezo Al- basvinto na njeni lepi in vroči ustnici.

In obred zaroke je bil končan.

Po zaroki se je razvila domača zaba- va, pri kateri je bilo pijače, jedae, petja in plesa na pretek; in tistega večera so šli na dvor kneza Tektosagunta pozno spat; kljub temu so vsi drugi dne že zarana; zakaj kneza Trokmara je že mudilo domov; in ko so zasedli konje, je zasedla svinja tudi princeza Albasvinta, da pošpremi nekoliko svojega zaročenca;

jezdili so po poti skozi bukovce gozdove; drevesa so glasno šumela; to je oznanjalo, po mnenju Kelto, mlademu paru burno življenje.

»Obetajo se nama viharni dnevi,« zač- ne razgovor princeza.

»A po nevihti so najlepši dnevi,« jo tolaži knez.

»Da bi ne bilo prehudih,« doda prin- ceza.

»Ljubezen preмага vse,« trdi knez.

»Vse,« mu pritrdi princeza odločno.

Medtem so prijezdili do razpotja; knez in princeza sta ustavila svoja konja, se nagnila drug k drugemu, se objela in pol- ljubila za slovo.

»Na skorajšnje snidenje,« zašepeta princeza knezu v uho.

»Pridem čimprej,« ji objubljuje knez.

In knez in princeza sta se razšla...

Počasi je jezdila princeza proti domu v spremstvu svojega brata Anderota; ta je v njenem razmišljanju ni hotel motiti, in zato je zaostal za njo.

Zdajci ustavi princeza konja in pri- sluhne; začula je pesem, ki je v besedah in v melodiji izražala vse ono, česar sta bila polna tudi njena duša in njeno srce; pogled upre proti nebu, ga usmeri nato v ono smer, v katero je odjezdil knez Trok- mar, in roče sama sebi: »Trokmar, sedaj me loči od tebe samo smrt ali sila; ni pa sile, ki bi je